

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, RIBARSTVA I RURALNOG RAZVOJA

447

Na temelju članka 94. stavka 2. Zakona o hrani (»Narodne novine« br. 46/07, 155/08), ministar poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja donosi

PRAVILNIK

O VOĆNIM SOKOVIMA I NJIMA SRODNIM PROIZVODIMA NAMIJENJENIM ZA KONZUMACIJU^[1]

I. OPĆE ODREDBE

Predmet Pravilnika

Članak 1.

Ovim se Pravilnikom propisuju zahtjevi kakvoće kojima u proizvodnji i stavljanju na tržište moraju udovoljavati voćni sokovi i njima srodni proizvodi (u daljnjem tekstu: proizvodi), a odnose se na:

- nazive, definicije i opće zahtjeve kojima moraju udovoljavati;
- senzorska svojstva te sastav;
- vrstu i količinu sirovina te drugih tvari koje se koriste u proizvodnji i preradi;
- dodatne zahtjeve označavanja.

Članak 2.

(1) Ne dovodeći u pitanje odredbe Pravilnika o prehrambenim aditivima (»Narodne novine« br. 81/08)^[2], u proizvodnji proizvoda iz poglavlja I. Priloga 1. ovoga Pravilnika dopušteni su samo postupci i tvari propisani u poglavlju II. Prilogu 1. ovoga Pravilnika te sirovine propisane u Prilogu 2. ovoga Pravilnika, dok se pri proizvodnji voćnih nektara mora udovoljiti zahtjevima propisanim u Prilogu 4. ovoga Pravilnika.

(2) U proizvodnji proizvoda iz članka 1. ovoga Pravilnika dopušteno je dodavanje vitamina i minerala sukladno odredbama Pravilnika o navođenju hranjivih vrijednosti hrane (»Narodne novine« br. 60/08, 74/08)^[3].

II. POSEBNE ODREDBE

Označavanje

Članak 3.

Na označavanje proizvoda iz članka 1. ovoga Pravilnika primjenjuju se odredbe Pravilnika o označavanju, reklamiranju i prezentiranju hrane (»Narodne novine« br. 41/08)[\[4\]](#) te odredbe ovoga Pravilnika koje se odnose na označavanje.

Članak 4.

(1) Ne dovodeći u pitanje odredbu stavka 2. ovoga članka, proizvode se i stavljaju na tržište proizvodi pod nazivima i koji udovoljavaju zahtjevima propisanim u Prilogu 1. ovoga Pravilnika.

(2) Umjesto naziva iz stavka 1. ovoga članka, mogu se koristiti specifični nazivi na jeziku i pod uvjetima propisanim u Prilogu 3. ovoga Pravilnika.

Članak 5.

(1) Ukoliko proizvod potječe od samo jedne vrste voća, riječ »voće« zamjenjuje se nazivom te vrste voća.

(2) Za proizvode proizvedene od dvije ili više vrsta voća, osim kada se limunov sok upotrebljava na način kako je navedeno u točki 1. poglavlja II. Priloga 1. ovoga Pravilnika, naziv proizvoda mora se dopuniti popisom upotrijebljenih vrsta voća, po padajućem volumnom udjelu voćnog soka ili kaše.

(3) Iznimno od odredbe stavka 2. ovoga članka, u slučaju proizvoda proizvedenih od tri ili više vrsta voća, u nazivu proizvoda nabranje vrsta voća može se zamijeniti izrazom »od više vrsta voća« ili sličnim izrazom ili brojem upotrijebljenih vrsta voća.

(4) Kod voćnih sokova kojima je dodan šećer u svrhu zaslađivanja, naziv proizvoda mora biti nadopunjen navodom »zaslađen« ili »s dodanim šećerom/šećerima« iza kojeg se navodi maksimalna količina dodanog šećera, računatog kao suha tvar i izraženog u g/l gotovog proizvoda.

Članak 6.

(1) Ako su proizvodima iz Priloga 1. ovoga Pravilnika tijekom tehnološkog postupka izdvojeni pojedini sastojci, isti se mogu ponovno dodati kako bi se proizvod vratio u prvobitno stanje. Navođenje tih sastojaka u popisu sastojaka nije obvezno.

(2) Pulpa ili čestice voćnog tkiva navedeni u točki 6. Priloga 2. ovoga Pravilnika, koji su naknadno dodani voćnom soku, moraju biti navedeni u popisu sastojaka.

Članak 7.

(1) Ne dovodeći u pitanje odredbe stavka 2. članka 27. i stavka 2. članka 28. Pravilnika o označavanju, reklamiranju i prezentiranju hrane (»Narodne novine« br. 41/08)⁴, pri označavanju mješavina voćnog soka i voćnog soka od koncentriranog voćnog soka te voćnog nektara proizvedenog u potpunosti ili djelomično od jednog ili više koncentriranih proizvoda, mora biti navedeno »proizvedeno od koncentriranog...« odnosno »djelomično proizvedeno

od koncentriranog...«. Ovaj podatak se mora nalaziti u blizini naziva proizvoda, istaknut u odnosu na pozadinu i jasno vidljiv.

(2) Pri označavanju voćnih nektara potrebno je navesti minimalni udio voćnog soka, voćne kaše ili smjese tih sastojaka, navodom »udio voća najmanje.....%«. Ovaj podatak mora biti u istom vidnom polju kao i naziv proizvoda.

Članak 8.

Pri označavanju koncentriranog voćnog soka iz točke 2. poglavlja I. Priloga 1. ovoga Pravilnika koji nije namijenjen distribuciji krajnjem potrošaču, mora biti navedena količina dodanog šećera odnosno količina dodanog limunovog soka ili tvari za reguliranje kiselosti sukladno odredbama Pravilnika o prehranbenim aditivima (»Narodne novine« br. 81/08)2 koja se navodi na ambalaži, privjesnici odnosno uz ostale podatke kojima se označava koncentrirani voćni sok, a koji se nalaze uz ambalažu ili na popratnom dokumentu.

III. UTVRĐIVANJE SUKLADNOSTI

Članak 9.

Za utvrđivanje sukladnosti proizvoda s propisanim općim zahtjevima kakvoće u svrhu službene kontrole koriste se metode propisane posebnim propisom te druge validirane i međunarodno priznate metode.

IV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 10.

Prilozi 1. 2. 3. i 4. tiskani su uz ovaj Pravilnik i njegov su sastavni dio.

Članak 11.

Danom stupanja na snagu ovoga Pravilnika prestaju važiti odredbe Pravilnika o voćnim sokovima i nektarima te njima srodnim proizvodima (»Narodne novine« br. 152/05).

Članak 12.

(1) Posebni propis iz točke 3. poglavlja II. Priloga 1. donijet će se do 30. rujna 2009. godine.

(2) Posebni propis iz točke 4. Priloga 2. ovoga Pravilnika donijet će se do 31. ožujka 2009. godine.

(3) Posebni propis iz točke 5. Priloga 2. ovoga Pravilnika donijet će se do 30. rujna 2009. godine.

Članak 13.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 011-02/09-01/25

Urbroj: 525-13-2-0495/09-1

Zagreb, 9. veljače 2009.

Ministar
**mr. sc. Božidar
Pankreć, v. r.**

PRILOG 1.

NAZIVI, DEFINICIJE I OSOBINE PROIZVODA

I. DEFINICIJE

1. a) Voćni sok

Voćni sok je proizvod koji nije fermentirao, ali može fermentirati, a proizvodi se od jedne ili više vrsta tehnološki zrelog, svježeg ili ohlađenog voća. Boja, aroma i okus voćnog soka moraju biti karakteristični za voće od kojeg je sok proizveden. Aroma, pulpa i čestice voćnog tkiva koji su bili izdvojeni tijekom prerade mogu biti vraćeni tom soku.

U slučaju citrus voća, voćni sok se proizvodi od voćnog mesa. Iznimno, sok limete se može proizvesti od cijelih plodova tako da je odgovarajućim tehnološkim postupkom udio sastojaka iz vanjskog dijela ploda smanjen na minimum.

b) Voćni sok od koncentriranog voćnog soka

Voćni sok od koncentriranog voćnog soka proizvodi se tako da se koncentriranom voćnom soku ponovno dodaje ona količina vode koja je izdvojena tijekom koncentriranja i obnavlja aroma te, ako je to primjenjivo, pulpa i čestice voćnog tkiva izdvojene tijekom koncentriranja tog ili voćnog soka iste vrste. Dodana voda mora imati odgovarajuće karakteristike, posebice kemijska, mikrobiološka i senzorska svojstva kako bi se osigurala izvorna kakvoća soka.

Senzorska i fizikalno-kemijska svojstva tako proizvedenog soka moraju odgovarati svojstvima koje bi taj sok imao da je proizveden od voća iste vrste u skladu s definicijom proizvoda iz točke 1.a. ovoga poglavlja.

2. Koncentrirani voćni sok

Koncentrirani voćni sok proizvodi se od voćnog soka jedne ili više vrsta voća izdvajanjem određene količine vode fizikalnim postupcima. Ako je proizvod namijenjen krajnjem potrošaču, količina izdvojene vode treba iznositi najmanje 50%.

3. Dehidrirani voćni sok ili voćni sok u prahu

Dehidrirani voćni sok ili voćni sok u prahu proizvodi se od voćnog soka jedne ili više vrsta voća izdvajanjem gotovo sve količine vode fizikalnim postupcima.

4. Voćni nektar

a) Voćni nektar je proizvod koji nije fermentirao, ali može fermentirati, a proizvodi se dodavanjem vode i šećera i/ili meda proizvodima definiranim u točkama 1. 2. i 3. ovoga poglavlja, ili voćnoj kaši ili smjesi ovih proizvoda te udovoljava zahtjevima iz Priloga 4. ovoga Pravilnika.

Dopušteno je dodavanje šećera i/ili meda u količini do 20% u odnosu na ukupnu masu gotovog proizvoda.

Pri proizvodnji voćnih nektara bez dodanog šećera ili nektara smanjene energetske vrijednosti, šećer se može potpuno ili djelomično zamijeniti sladilima sukladno odredbama Pravilnika o prehranbenim aditivima (»Narodne novine« br. 81/08)2.

b) Iznimno od točke 4.a. ovoga poglavlja, nektari od vrsta voća navedenih u poglavlju II. i III. Priloga 4. ovoga Pravilnika te nektari od marelica ili nektari od mješavine više vrsta navedenog voća, mogu se proizvoditi bez dodatka šećera, meda i/ili sladila.

II. DOPUŠTENI SASTOJCI, POSTUPCI I TVARI KOJE SE KORISTE U PROIZVODNJI

1. Dopusćteni sastojci

(1) Dodavanje vitamina i minerala proizvodima definiranim u poglavlju I. ovoga Priloga, dopušćteno je sukladno ćlanku 2. stavku 2. ovoga Pravilnika;

(2) Voćnom soku, definiranom toćkom 1.a. poglavlja I. ovoga Priloga, mogu se ponovno dodavati samo aroma, pulpa i ćestice voćnog tkiva izdvojene iz njega tijekom proizvodnje, dok se voćnom soku iz toćke 1.b. poglavlja I. ovoga Priloga mogu ponovno dodavati aroma, pulpa i ćestice voćnog tkiva izdvojene takoder i iz voćnog soka iste vrste;

(3) Soku od groźđa dopušćteno je ponovno dodavanje soli vinske kiseline;

(4) Proizvodima definiranim toćkama 1. 2. i 3. poglavlja I. ovoga Priloga, osim soku od krućke i soku od groźđa, mogu se dodavati šećeri:

– u svrhu korekcije kiselog okusa kada kolićina dodanog šećera, izraćenog kao suha tvar, ne smije biti veća od 15 g/l soka;

– u svrhu zaslaćivanja kada kolićina dodanog šećera, izraćenog kao suha tvar, ne smije biti veća od 150 g/l soka,

uz uvjet da ukupna kolićina dodanog šećera u svrhu korekcije kiselog okusa i zaslaćivanja ne smije biti veća od 150 g/l soka.

(5) Proizvodima definiranim toćkama 1. 2. 3. i 4. poglavlja I. ovoga Priloga, u svrhu korekcije kiselog okusa dopušćteno je dodavanje soka od limuna i/ili koncentriranog soka od limuna u kolićini do 3 g/l soka izraćeno kao bezvodna limunska kiselina.

(6) Dopušćteno je dodavanje CO2.

(7) Zabranjeno je istom voćnom soku istovremeno dodavanje šećera i limunovog soka, koncentriranog ili ne, ili tvari za reguliranje kiselosti propisanih Pravilnikom o prehrambenim aditivima («Narodne novine» br. 81/05)2.

2. Dopušteni postupci

- mehanički postupci ekstrakcije
- uobičajeni fizikalni postupci obrade uključujući postupak difuzije vode iz jestivih dijelova voća, osim iz grožđa namijenjenog za proizvodnju koncentriranih voćnih sokova uz uvjet da tako proizvedeni koncentrirani voćni sokovi udovoljavaju zahtjevima iz točke 1.b. poglavlja I. ovoga Priloga;
- desulfitiranje fizikalnim postupcima za sok od grožđa, kada je grožđe bilo sulfitirano uz uvjet da ukupna količina SO₂ u gotovom proizvodu ne prelazi 10 mg/l.

3. Dopuštene tvari

- pektolitički enzimi sukladno odredbama posebnog propisa^[5]
- proteolitički enzimi sukladno odredbama posebnog propisa⁵
- amilolitički enzimi sukladno odredbama posebnog propisa⁵
- jestiva želatina
- tanini
- bentoniti
- silika aerogel
- aktivni ugljen
- kemijski inertna sredstva za filtraciju i sredstva za taloženje koja udovoljavaju odredbama posebnog propisa o tvarima koje dolaze u neposredan dodir s hranom (npr. perlit, celuloza, isprana dijatomejska zemlja, netopljivi poliamid, polivinilpolipirolidon, polistiren)
- kemijski inertna sredstva za adsorpciju koja udovoljavaju odredbama posebnog propisa o tvarima koje dolaze u neposredan dodir s hranom, a koja se koriste za smanjivanje količine limonena i narnigina u voćnim sokovima od citrusa, ne mijenjajući pritom u značajnoj mjeri količinu limonena, glukoze, kiselina, šećera (uključujući oligosaharide) ili minerala.

PRILOG 2.

DEFINICIJE SIROVINA

1. Voće

Sve vrste voća. Za potrebe ovoga Pravilnika, u voće se ne ubraja rajčica.

2. Voćna kaša

Voćna kaša je proizvod koji nije fermentirao, ali može fermentirati, a dobiva se pasiranjem cijelog ili oguljenog voća bez izdvajanja soka.

3. Koncentrirana voćna kaša

Koncentrirana voćna kaša je proizvod dobiven izdvajanjem određene količine vode iz voćne kaše nekim fizičkim postupkom.

4. Šećeri

a) za proizvodnju voćnih nektara dopuštena je upotreba:

- šećera propisanih posebnim propisom o šećerima namijenjenim za konzumaciju^[6]
- fruktoznog sirupa
- šećera podrijetlom iz voća.

b) za proizvodnju voćnih sokova od koncentriranog voćnog soka dopuštena je upotreba:

- šećera propisanih posebnim propisom o šećerima namijenjenim za konzumaciju⁶
- fruktoznog sirupa.

c) za proizvodnju voćnih sokova dopuštena je upotreba:

- šećera navedenih pod točkom 4.b. ovoga Priloga koji sadrže manje od 2% vode.

5. Med

Med je proizvod definiran posebnim propisom o medu^[7].

6. Pulpa i čestice voćnog tkiva

Pulpa i čestice voćnog tkiva su proizvodi dobiveni od jestivih dijelova voća iste vrste bez izdvajanja soka. Kod citrus voća, pulpa i čestice voćnog tkiva dobivaju se iz endokarpa.

PRILOG 3.

SPECIFIČNI NAZIVI KOJI SE MOGU KORISTITI ZA ODREĐENE PROIZVODE NAVEDENE U PRILOGU 1.

(1) »vruchtendrank«, za voćni nektar;

(2) »Süßmost«

Riječ »Süßmost« može se koristiti samo uz nazive »Fruchtsaft« ili »Fruchtnektar«;

– za voćni sok proizveden od krušaka, uz dodatak jabuka, gdje je to primjenjivo, ali bez dodanog šećera;

– za voćni nektar koji je proizveden isključivo od voćnih sokova, koncentriranih voćnih sokova ili njihovih mješavina, koji nisu pitki u izvornom stanju zbog jače kiselosti;

(3) »succo e polpa« ili »sumo e polpa« za voćne nektare proizvedene isključivo od voćne kaše i/ili koncentrirane voćne kaše;

(4) »æblemost«, za sok od jabuke bez dodanog šećera;

(5) »sur ... saft«, s nazivom upotrijebljene vrste voćana danskom jeziku, za sokove koji su proizvedeni od crnog ribiza, trešanja, crvenog ribiza, bijelog ribiza, malina, jagoda ili bobica bazge, bez dodanog šećera;

(6) »sød ... saft« ili »sødet ... saft« s nazivom upotrijebljene vrste voća na danskom jeziku, za sokove proizvedene iz navedenog voća sa više od 200 g/l dodanog šećera;

(7) »äpplemust«, za sok od jabuke bez dodanog šećera;

(8) »mosto«, za sok od grožđa.

PRILOG 4.

POSEBNE ODREDBE KOJE SE ODOSE NA VOĆNE NEKTARE

Voće od kojeg je nektar proizveden	Minimalna količina soka i/ili kaše (volumni % gotovog proizvoda)
I. Voće čiji sokovi nisu pitki u izvornom stanju	
marakuja	25
lulo	25
crni ribiz	25
bijeli ribiz	25
crveni ribiz	25
ogrozd	30
pasji trn (<i>Hippophae rhamnoides</i> L.)	25
trnjina	30
šljive	30
druge vrste šljiva	30
jarebike	30
šipak (plodovi <i>Rosa sp.</i>)	40

višnje	35
ostale vrste voća roda <i>Prunus</i>	40
borovnice	40
crna bazga	50
maline	40
marelice	40
jagode	40
dud/kupine	40
brusnice	30
dunje	50
limuni i limete	25
ostalo voće koje pripada ovoj skupini	25
II. Voće slabije kiselosti, kašasto ili jako aromatično čiji sokovi nisu pitki u izvornom stanju	
mango	25
banane	25
guava	25
papaja	25
liči	25
acerola	25
guanabana (<i>Annona muricata</i> L.)	25
mrežasta anona (<i>Annona reticulata</i> L.)	25
ljuskasta anona (<i>Annona squamosa</i> L.)	25
šipak (nar)	25
indijski oraščić	25
šljive mombin (<i>Spondias purpurea</i> L.)	25
umbu (<i>Spondias tuberosa</i> Arruda)	25
ostalo voće koje pripada ovoj skupini	25
III. Voće čiji su sokovi pitki u izvornom stanju	
jabuke	50

kruške	50
breskve	50
citrus voće osim limuna i limete	50
ananas	50
ostalo voće koje pripada ovoj skupini	50

[1] Pravilnikom se preuzimaju odredbe Direktive Vijeća 2001/112/EZ od 20. prosinca 2001. o voćnim sokovima te njima srodnim proizvodima namijenjenima za prehranu ljudi

[2] Pravilnikom su preuzete odredbe Direktive Vijeća 89/107/EEZ od 21. prosinca 1988. o usklađivanju zakona država članica u vezi s aditivima odobrenim za upotrebu u prehrambenim proizvodima namijenjenim za prehranu ljudi, odredbe Direktive 95/2/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. veljače 1995. o prehrambenim aditivima izuzev bojila i sladila i odredbe Direktive 94/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 1994. o sladilima za upotrebu u prehrambenim proizvodima

[3] Pravilnikom su preuzete odredbe Direktive Vijeća 496/90/EEZ od 24. rujna 1990. o obilježavanju hranjive vrijednosti prehrambenih proizvoda, koja je dopunjena Direktivom Komisije 2003/120/EZ od 5. prosinca 2003.

[4] Pravilnikom su preuzete odredbe Direktive 2000/13/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. ožujka 2000. o usklađivanju propisa država članica koji se odnose na označavanje, prezentaciju i reklamiranje prehrambenih proizvoda

[5] Posebnim propisom će se preuzeti odredbe Uredbe (EZ) br. 1332/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o enzimima i izmjeni Direktive Vijeća 83/417/EEC, Uredbe Vijeća (EZ) br. 1493/1999, Direktive 2000/13/EZ, Direktive Vijeća 2001/112/EZ i Uredbe (EZ) br. 258/97

[6] Posebnim propisom će se preuzeti odredbe Direktive Vijeća 2001/111/EZ od 20. prosinca 2001. o šećerima namijenjenima za prehranu ljudi

[7] Posebnim propisom će se preuzeti odredbe Direktive Vijeća 2001/110/EZ od 20. prosinca 2001. o medu